

מטעמי תורת זילים

פרשת בראשית – כ"ב אותיות לשון הקודש

בשעה שביקש ה' יתברך לברוא את העולם ירדו ועמדו לפניו כל כ"ב האותיות. כל אחת מהאותיות ביקשה שה' יתחיל לברוא בה את עולמו. אך ה' בחר דווקא באות ב' שנאמר "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (בראשית א, א). (מדרש אותיות דרבי עקיבא, נסחא ב' לפי דפוס קרקא דף ט ד"ה אמר רבי עקיבא, 'ילקוט שמעוני' בתחילת ספר בראשית רמז א ד"ה שני רבותינו הני). ונמצא על פי זה כי כל כ"ב אותיות לשון הקודש כבר קדמו למעשה בריאת העולם (ראה זוהר חדש' רות דף ק ע"א ד"ה והאותיות כולם).

ויש להתבונן, מה עניינן ומעלתן של כ"ב האותיות הנמצאות בתורה הקדושה, אשר באו לפני הקב"ה באותה השעה שהוא ברא את העולם?

כל העולמות נבראו על ידי כ"ב אותיות לשון הקודש

אותיות האל"ף ב"ת נבראו אלפיים שנה לפני שנברא העולם (זוהר חדש' מדרש רות דף קח ע"א ד"ה והאותיות כולם) והיו חקוקות בשלהבת על כתר נורא של הקב"ה (ילקוט שמעוני' בתחילת ספר בראשית רמז א ד"ה שני רבותינו הני עשרה) וניתנו בתורה שנאמר "לפניו הארץ יסדת וימשה וְיִדְּ שְׁמַיִם" (תהלים קב, כו) (זוהר חדש' מדרש רות דף קח ע"א ד"ה והאותיות כולם). תחילת יצירת האותיות נרמזה בפסוק הראשון "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (בראשית א, א), "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת – כלומר תחילה קודם בריאת העולם ברא אלקים את האותיות מא' עד ת'. לכן הבריאה הראשונה של האותיות נאצלה במחשבה בלבד בלא אמירה, כי 'אמירה' היא באותיות האל"ף ב"ת ואילו אז עדיין לא נבראו האותיות. וזה הטעם שכתבה בבריאה הראשונה רק התיבה "בְּרֵאשִׁית" (בראשית א, א) ולא התיבה "וַיֵּאמֶר" (בראשית א, ג), שנאמרה בשאר חלקי הבריאה (אור תורה' למגיד ממעורטש פרשת בראשית ד"ה בראשית נמי מאמר הוא, וכן בקיצור ביאורא דכלה' פרשת בראשית ד"ה 'בגמרא ר"ה בראשית' בשם ר' דב בער).

הקב"ה הביט בתורה (רש"י ספר איוב פרק כח, כג, 'שליה הקדושה' תורה שכתב בראשית ד"ה והנה נודע כי, 'בת עין' לר' מויטאמיר תחילת פרשת ויצא ד"ה והנה בחינת יראה) **וברא את כל היצורים** (פירוש הגר"א לספר היצירה פרק ב משנה ה ד"ה ונמצא כל היצור) **והעולם, בכ"ב האותיות** (זוהר פרשת מקץ דף רד ע"א ד"ה אלא רוא דמלה, רש"י ספר איוב פרק כח, כג, 'שליה הקדושה' תורה שכתב בראשית ד"ה והנה נודע, 'מגלה עמוקות - רב אופנים' אופן קצו, 'אור תורה' למגיד ממעורטש פרשת בראשית ד"ה בראשית נמי, 'מאור עינים' פרשת בראשית ד"ה להבין הענין, 'בת עין' לר' מויטאמיר תחילת פרשת ויצא ד"ה והנה בחינת יראה) **שבה** (רש"י ספר איוב פרק כח, כג, 'שליה הקדושה' תורה שכתב בראשית ד"ה והנה נודע כי, 'בת עין' לר' מויטאמיר תחילת פרשת ויצא ד"ה והנה בחינת יראה). **כך כל האותיות החל מהאות א' עד האות ת'** (מגלה עמוקות - רב אופנים' אופן קצו) **היו פְּלִי אומנותו של ה' במעשה בראשית** (מנבחר יבין' שפתי צדק פרק יד ד"ה אחר, 'כתם פז' לר' שמעון לביא על הקדמת זוהר דף ד ע"ב ד"ה בראשית רב המנוגא). **והיה זה על ידי ש'צמצם' את עצמו בתוך האותיות** (נעם אלימלך' פרשת וירא ד"ה או יאמר וירא, 'מאור עינים' פרשת בראשית ד"ה להבין הענין), **ותחילת צמצומו היה באות א'** ואחר כך צמצם את שפעת יקרו והדרו עם אות א' בתוך האות ב' וכן עם אלו שתי האותיות בתוך האות ג', וכך הלאה מאות לאות עד האות ת' שהיא סוף המדרגות (מאור עינים' פרשת בראשית ד"ה להבין הענין דנודע).

וכשם שמאבנים גשמיות בנוים בתים ועל ידי ריבוי הבתים בנוים ערים, ומהערים בנוים מדינות ומהמדינות נבנה העולם, כך ממש מהאותיות נבנו התיבות שבתורה הקדושה, ומהתיבות נבנו הפסוקים, ומהפסוקים נבנו פרישיות ומהם נעשו ספרי התורה (בית מועד' לר' מנחם רבא פרק שלושים ושבעה לקינות איכה דף קעב ע"ב), **ומהתורה נברא העולם** (רש"י ספר איוב פרק כח, כג, 'שליה הקדושה' תורה שכתב בראשית ד"ה והנה נודע כי העולם, 'בת עין' לר' מויטאמיר תחילת פרשת ויצא ד"ה והנה בחינת יראה) **ששניהם דבר אחד הוא** (בית מועד' שלושים ושבעה לקינות איכה דף קעב ע"ב) וזה היה על ידי התנוצצות אורות האותיות אלו באלו, כי כל אחד מהן יש באורו סגולה מיוחדת, על ידי התנוצצותם יצא מהם תולדה כפי בחינת צירוף הרכבתם ונעשו שורש מקור כל הנבראים כל אחד בצירוף המיוחד לו (זוהר הקדוש' על בראשית רבה פרשה יז סימן ה ד"ה וחכמת האדם). **ונמצא שעל ידי צירופי האותיות א' עד ת' ברא הבורא יתברך את כל העולמות העליונים והתחתונים** שנאמר "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (בראשית א, א). וכל בריה שנבראה על ידי אות הקרובה יותר למאציל היא יותר עליונה, וכן ההיפך. לכן בריה שנבראה מן האות ת' האחרונה היא הבריה השְׁפֵלָה מכל הנבראים (תולדות יעקב יוסף' פרשת בראשית אות א ד"ה יתבונן המשכיל וידע).

בכ"ב אותיות התורה ה' יתברך יסד חקק חצב צרף שקל וצר את כל היצור ואת כל מה שהוא עתיד ליצור (ספר היצירה: פרק ב משנה ב), **וזה על ידי סידור צירופי האותיות** (נפש החיים' שער ד פרק י ד"ה והענין כי התורה הקדושה) **שנכללו בתוך עשרה מאמרות' שנבראו בהם העולמות** (ראה פרקי אבות ה, א) (ילקוט יקרים' למגיד ממעורטש דף טו ע"א ד"ה במדרש כי חלק ה') **ובהם היו צירופי האותיות לתיבות אשר היו את המציאות, כמו למשל 'אבן' גשמי שהתהוותה מצירוף אותיות א' ב' ג' ו' (אגרא דכלה' בראשית מדרש רבה ד"ה עד יתפרש אמון). ונמצא שאין דבר בכל הנבראים שלא נברא באלו הכ"ב אותיות** (שער מאמרי רשב"י' להארי"י ז"ל תחילת פרשת בלק) **שהם תורת העולם מבריאתו ועד סופו** (כתם פז' לר' שמעון לביא מחבר הפיוט 'בר יוחאי' על הקדמת זוהר דף ב ע"ב ד"ה בראשית רב המנוגא סבא), **וכפי שנאמר על התלבשות האותיות בנבראים "בְּדַבְרֵי ה' שְׁמַיִם נִעְשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צְבָאִים"** (תהלים לג, ו) (ותניא' שער היחוד והאמונה פרק ב). וכך הוא גם בעליונים ש'המרכבה' הקדושה וכן המלאכים למעלה הכל אותיות, וכשאותיות אלו נצבות יחד הן מורות על דמויות 'חיות הקודש' וכדומה (יערות דבש' לר' יהונתן אייבשיץ חלק ב דרוש ב' לט' טבת ד"ה אבל תדע במה שאמרו).

כ"ב האותיות מתלבשות בבריאה ומביאות חיות ושפע לעולם

כנגד כ"ב האותיות מא' עד ת' יש כ"ב צינורות בעולם כאשר לכל אות מן האותיות יש צינור אחד שממש יורד שפע לעולם (מגלה עמוקות - רב אופנים' אופן ג ד"ה ארז"ל בשם ספר הפרדס, 'מדרש תלפיות' למחבר 'שבת מוסר' ענין אותיות ד"ה 'אופן' מהמגלה עמוקות, 'זרע שמשון' על מגילת אסתר דף נד ע"ב טור ב ד"ה וכן כתוב בכפני יונה), **והוא סוד הנאמר "בְּדָבָר יִבְרָא וְשִׁרְאֵל לְאָמֶר"** (בראשית מח, כו), **שהתיבה "בְּדָבָר" רומזת לכ"ב אותיות התורה שדרכן יורדים כ"ב צינורות בעולם** (מגלה עמוקות - רב אופנים' אופן ג ד"ה ארז"ל בשם ספר הפרדס, 'מדרש תלפיות' למחבר 'שבת מוסר' ענין אותיות ד"ה 'אופן' מהמגלה עמוקות). **ויש קיום לעולם על ידי כ"ב אותיות התורה הנרמזות גם בפסוק "וְשִׁרְאֵל אֲשֶׁר בְּדָבָר יִבְרָא וְשִׁרְאֵל יִתְבַטֵּל"** (ישעיה מט, ג) (ילקוט ראובני' פרשת בראשית ד"ה דע בני) **והן נחשבות לעולמות כמו 'נשמה לגוף' על מנת לטלטלו ולנענעו ולהחיותו** (מדרש תלפיות' ענין אותיות ד"ה כלל העולה), **ושבלעדיהן יתבטל מציאות החומר עד 'שהיה כלא היה'** (אגרא דכלה' בראשית מדרש רבה ד"ה עד יתפרש אמון). **כי על אף שאותיות אלו הן קטני הכמות הרי שהן רבי האיכות** (באר מים חיים' פרשת כי תשא ד"ה ונולד זה רומזים אותיות) **וכמה עולמות תלויים בהן** ('שליה הקדושה' תורה בכתב פרשת במדבר אות א ד"ה וכמו שספסר הזה), **שהן המקבלות תחילה מעט מעט ברכה והשפעה דרך הצינור של האות עד שמאירות לכל העולמות כולם**. לכן כל אחת מהן נקראת בשם 'אות', כי היא אות וסימן שעל ידה יורד כל בחינת ברכות ושפע מאתו יתברך לישראל (באר מים חיים' פרשת כי תשא ד"ה ונולד זה רומזים אותיות).

וזה כוונת לשון 'כביכול' שנאמרה על הקב"ה "אֵמֶר תְּקַדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכִיכּוּל עֲמוֹ אֲנֹכִי בְּצַרְךָ" (שמות רבה' פרשה ב, ה) וכן "כִּף נִשְׁתַּעֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם וְנִגְלָה תְּקַדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכִיכּוּל עֲמָקָם" (שמות רבה' פרשה טו, טז) וכן "בְּכִיכּוּל אֵף הַקֶּבֶד" (נמי מגילה דף כא ע"א) ועוד במקומות רבים, **שהכוונה בתיבת 'בְּכִיכּוּל' היא לומר שעל ידי כ"ב אותיות הקב"ה "יכול" להיות בזה עולם** (נעם אלימלך' פרשת וירא ד"ה או יאמר וירא). **והנהגתו באמצעות כ"ב האותיות הקדושות רמוזה בפסוק "וַיִּנְהַגְהוּ בְּבִבְדָת" (שמות יד, כה) כלומר שה' יתברך מנהיג את העולם על ידי כ"ב אותיות, כדת תורה שהיא כלולה מכ"ב אותיות** (זרע שמשון' לר' שמעון חנני' על מגילת אסתר דף נד ע"ב טור ב ד"ה וכן כתוב בכפני יונה). לכן העוסק באותיות התורה הקדושה מושפע ומוגן על ידם. ונרמזה השפעתם בפסוק "אֵלֶיךָ יִזְעָקוּ וְנִמְלְטוּ בְּךָ חַנְּנִי עַל מְגִילַת אִסְתֵּר דָּף נד ע"ב טור ב ד"ה וכן כתוב בכפני יונה).

בְּתוֹךְ יוֹם אֶלֶּם בּוֹשֵׁם (תהלים כב, ה) כְּלוֹמֵר שְׁבִטְחוּ "בְּדָ" שֶׁזֶה בְּכִיב אוֹתוֹת הַתּוֹרָה וּלְכֹן "לֹא בּוֹשֵׁם" (תולדות יצחק לר' יצחק נעשכיו דף לו ע"ב על תהלים כב, ה). וְכֵן הוּא בְּפִסּוֹק "אֶלְקִי בְּדָ בְּתוֹתִי אֶל אֲבוֹשָׁה" (תהלים כה, ב) (תולדות יצחק לר' יצחק נעשכיו דף לו ע"ב על תהלים כה, ב) וּבְפִסּוֹק "אֶל אֲבוֹשָׁה כִּי חֲסִיתִי בְּדָ" (תהלים כה, ב) שֶׁעַל יְדֵי שְׁדוּבָקִים בְּכִיב הָאוֹתוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבַרֵךְ (תולדות יצחק לר' יצחק נעשכיו דף לו ע"ב על תהלים כה, ב). וּבְנוֹסֵף לְכִיב צִינּוֹרוֹת כְּנֻגַד כִּיב אוֹתוֹת יֵשׁ עוֹד ה' צִינּוֹרוֹת כְּנֻגַד הָאוֹתוֹת הַסּוּפּוֹת מ' נ' י' צ' י' ד', וְהֵם סֵךְ הַכֵּל כִּיב צִינּוֹרוֹת בְּעוֹלָם (מְגַלְה עֲמוּקוֹת מְהוֹדָרָא בְּתַרָּא פְרִשְׁתָּא וְיֵשׁב אֹפֵן הָאֲרַבְעִים וְתַשְׁעֵי דִּיָּה אִיתָא בּוֹהֵר, 'מְגַלְה עֲמוּקוֹת' מְהוֹדָרָא בְּתַרָּא פְרִשְׁתָּא אֲמוֹר אֹפֵן הַשְּׁלוֹשִׁים וְחֲמִשָּׁה דִּיָּה הֵנָּה בְּשַׁבְתָּ).

אוֹתוֹת הַתּוֹרָה מְתַלְבְּשׁוֹת בְּכָל הַדְּבָרִים הַגִּשְׁמִיִּים בְּעוֹלָם שֶׁהֵם 'הַחֹמֶר' לְאוֹתוֹת הַתּוֹרָה (אֲנָרָה דְכֻלְהּ בְּרֵאשִׁית מְדַרְשָׁה רַבָּה דִּיָּה אֲמַר ר' בִּנְיָא הַעֲלִים). וְזֶה מָה שֶׁנֶּאֱמַר "וְאַתָּה מְחִיָּה אֶת פְּלִמָּה" (נחמיה ט, ה), הַתִּיבָה "אַתָּה" – הִיא בְּחִינַת כָּל הָאוֹתוֹת מֵאוֹת א' וְעַד הָאוֹת ת' (תְּנִינָא לר' שְׁנִיאֹר וְלִמָּן מְלָאדִי שְׁעַר הַיְחִיד וְהַאֲמוּנָה פֶּרֶק ב, 'מְאוֹר עֵינַיִם' פְּרִשְׁתָּא בְּשַׁלְח דָּף לִג עֵינַיִם דִּיָּה הֵנָּה כְּשׁוֹמֵעַ דִּיָּת) וְכֻנְגַד ה' מוּצָאוֹת הַפֶּה שֶׁהֵם מְקוֹר הָאוֹתוֹת (תְּנִינָא לר' שְׁנִיאֹר וְלִמָּן מְלָאדִי שְׁעַר הַיְחִיד וְהַאֲמוּנָה פֶּרֶק ב). וְאוֹתוֹת אֵלוֹ הֵן הַחִיּוֹת ש"מְחִיָּה אֶת פְּלִמָּה" (מְאוֹר עֵינַיִם' פְּרִשְׁתָּא בְּשַׁלְח דָּף לִג עֵינַיִם דִּיָּה הֵנָּה כְּשׁוֹמֵעַ דִּיָּת) דוֹמֵם, צוֹמַח, חִי, וּמְדַבֵּר (בֵּית עֵינִי לר' מוֹיִטְאֲמִיר פְּרִשְׁתָּא וְיַחֲזִי דִיָּה וְהַחִיּוֹת הַנִּמְשָׁךְ לְהַדְּבָרִי בִּשְׁם הַרְבִּי מְטָאֲרָדִיק), וְכִפִּי שֶׁנֶּאֱמַר "בְּדָבָר ה' שְׁמַיִם נִעְשׂוּ" (תהלים לו, ה) (מְאוֹר עֵינַיִם' פְּרִשְׁתָּא בְּשַׁלְח דָּף לִג עֵינַיִם דִּיָּה הֵנָּה כְּשׁוֹמֵעַ דִּיָּת) וְכֵן שֶׁנֶּאֱמַר "וְדָבָר אֶלְקִינוּ יָקוּם לְעוֹלָם" (ישעיה מ, ח). וְהוּא גַם עַל דְּרָךְ מָה שֶׁנֶּאֱמַר "לְעוֹלָם ה' דָּבָרָךְ נִצָּב בְּשְׁמַיִם", שְׁפִירוּשׁוֹ כִּי אִם יִסְתַּלְקוּ הָאוֹתוֹת 'מַעֲשֵׂרָה מֵאֲמָרוֹת' שֶׁבָּהֵן נִבְרָאָה הָאָרֶץ בְּשֵׁשֶׁת יָמִי בְּרֵאשִׁית אֲשֶׁר עוֹמְדוֹת וּמְקִימוֹת וּמְחִיּוֹת אֶת הָעוֹלָם, אֲזִי יַחֲזוּ הַבְּרוּאִים שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים כּוֹלֵל הַדּוֹמֵם שֶׁבָּאֲרֶץ הַגִּשְׁמִית לֹא יִנָּס וּמִשָּׁם מִשָּׁם וְכֻמוֹ לִפְנֵי שֵׁשֶׁת יָמִי בְּרֵאשִׁית. כִּי גַם בְּדוֹמֵם יֵשׁ נֶפֶשׁ וְחַיּוֹת רּוּחָנִית בְּהַתְּלַבֵּשׁ בַּה אוֹתוֹת הַדִּיבּוּר מַעֲשֵׂרָה מֵאֲמָרוֹת הַמְהוֹוֹת וּמְחִיּוֹת אֶת הַדּוֹמֵם (תְּנִינָא שְׁעַר הַיְחִיד וְהַאֲמוּנָה פֶּרֶק א).

יֵשׁ קְדוּשָׁה בְּאוֹתוֹת לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ (יִקְרְבֵן שַׁבְתִּי לר' בְּצַלָּל הַדְּרָשׁן סוּף פֶּרֶק יז דִּיָּה מִי שִׁידוּעַ בְּנִפְשׁוֹ), לְכֹן הָאוֹחוֹז בִּידוֹ אוֹתוֹת אֲלִיף בִּיִּית שֶׁל כְּתָב אֲשׁוּרִית וְנִשְׁבַּע בָּהֶם, הַרִי זֶה כְּאִילוֹ נִשְׁבַּע בִּיִּסְפָר נְבִיאִי מְנַבִּיאִי הַקּוֹדֵשׁ (רֵאָה הַרְמִיָּא עַל שׁוּעֵי יוֹיִד סִימֹן רֵלוֹ אוֹתוֹ בִּשְׁם הַבֵּית יוֹסֵף) (זִרְעֵי שְׁמִשׁוֹן עַל הַתּוֹרָה לר' שְׁמִשׁוֹן נַחֲמַנִי פְּרִשְׁתָּא בְּרֵאשִׁית דָּף ו ע"ב טוֹר ב דִּיָּה וְיִקְרָא אֲדָם שְׁמוֹת). וּבְעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים קְדוּשַׁת הָאוֹתוֹת עוֹד רַבָּה יוֹתֵר (שְׁלִיָּה הַקּוֹדֵשׁ תּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב פְּרִשְׁתָּא בְּמִדְבַר אוֹתוֹ כֹּא דִּיָּה וְכֻמוֹ מְסַפֵּר הוּא), כִּי יֵשׁ בְּאוֹתוֹת רּוּחָנִית פְּנִימִית וְצוֹרֵתָם הַגִּשְׁמִית מְתִיחֶסֶת לִפְנִימִיּוֹת נִשְׁמָתוֹ, כִּי לְכָל אוֹת יֵשׁ צוּרָה רּוּחָנִית וְאוֹר נִכְבַּד הַמְשַׁתְּלָשֵׁל מִמְדֻרְגָּה לְמִדְרָגָה בְּדָרְךְ הַשְׁתַּלְשֵׁלוֹת הַסְּפִירוֹת עַד שְׁמִינֵה וּמְתַלְבֵּשׁ בָּאוֹת הַהִיא, וְנִמְצָא שֶׁהָאוֹת הִיא כְּסֵא וְהִיכָל לְרוּחָנִית הַהִיא. וְדַבָּר זֶה יַעֲלֶה וְיִקְרָה כְּאֲשֶׁר יֵנִיעַ הָאָדָם אוֹת אַחַת מֵאוֹתוֹת הַתּוֹרָה בְּשַׁפְתָּיו. וְאִף בְּעֵצָם כְּתִיבַת הָאוֹתוֹת כְּבַר שׁוֹרֵה רּוּחָנִית עֲלִיוֹנָה עֲלֵיהֶם. וְזֶה סוּד קְדוּשַׁת סֵפֶר הַתּוֹרָה, וְכֵן סוּד אוֹת מ' ו-ס' שֶׁהֵיוּ עוֹמְדוֹת בְּלוֹחוֹת הַבְּרִית בְּדָרְךְ נֵס, וְכֵן סוּד פְּרִיחַת הָאוֹתוֹת הַנּוֹכְרוֹת בְּעֵינֵי שְׁבִירַת בְּלוֹחוֹת עַל יְדֵי מִשְׁהָ רַבִּינוּ (יַחֲסַד לְאֲבָרְהָם מְעִין שְׁנֵי נַהֵרֵי יָהּ דִּיָּה אִין הַדְּבָרִים כֵּן, 'מְדַבֵּר קְדוּמוֹת' לְחַחֲדִיָּא מְעִירַת א אוֹת מַגֵּשׁ יַחֲסַד לְאֲבָרְהָם).

הָאוֹתוֹת חֲקוּקוֹת בְּגוֹפוֹ שֶׁל הָאָדָם וּבּוֹלְטוֹת וּמְאִירוֹת בְּמִצְחוֹ

הָאָדָם נּוֹצֵר מִכָּל כִּיב הָאוֹתוֹת הַקּוֹדֵשׁוֹת (שְׁעַר רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ הַלְּאֲרִיִּי זִיל דְּרוּשׁ א דִּיָּת יָגֵם דַּע כִּי הָאָדָם עֵפִי סֵפֶר הַיְצִירָה, 'אוֹר הַחֲמוּה' עַל זוֹהַר פְּרִשְׁתָּא נַח דָּף ע"ב דִּיָּה הִיג וְאֲשַׁתְּכִי כּוֹלִי הָאִי אִי צַדִּיק מְהָרָאִי). וְלִכֵּן 'אָדָם' נִקְרָא עַל שֵׁם בְּרִיאָתוֹ מִן 'הָאָדָמָה', וְזֶה לִפִּי שׁוֹרֵשׁ אוֹתוֹתָיו לְמַעְלָה עַל שׁוֹאֵף עוֹלָם קֶטֶן וְכּוֹלֵל מִכָּל הַנְּבִרָאִים (זִכְר דוד' מְאֲמַר רַאשׁוֹן תְּחִילַת פֶּרֶק א דִּיָּה יִסוּד הַשְּׁמוֹת וְשׁוֹרֵשׁ). אִין שׁוֹם גּוֹף אוֹ נֶפֶשׁ אוֹ רוּחַ אוֹ נִשְׁמָה שֶׁל הָאָדָם שֶׁלֹּא נִבְרָא עַל יְדֵי כִיב אוֹתוֹת הַתּוֹרָה (שְׁעַר רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ תְּחִילַת דְּרוּשׁ ב, 'יַחֲסַד לְאֲבָרְהָם' מְעִין רַבִּיעִי נַהֵר ה) וְהֵן חֲקוּקוֹת בְּגוֹפוֹת בְּנֵי הָאָדָם (שְׁעַר רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ דְּרוּשׁ א דִּיָּה נַחֲמַד מְאֹד, 'יַכְר לְאֲדוּן' לְחַחֲדִיָּא עַל אֲבוֹת דְּרַבִּי נְתַן פֶּרֶק ג דִּיָּה יִרְמֹז דְּכַתִּיב צַדִּיק תִּצְלַח מְמוֹת) וְנִמְצָאוֹת בְּפִנּוּי שֶׁל הָאָדָם כְּאֲשֶׁר הָעוֹר סוֹכֵךְ עֲלֵיהֶן כְּמוֹ מִסַּךְ הַרְקִיעַ (יַחֲסַד לְאֲבָרְהָם מְעִין רַבִּיעִי נַהֵר ה). וְאִם יַחֲסֵר מֵהָאוֹתוֹת הַלְלוֹ לְאָדָם אוֹ לְשֹׂאֵר הַיְצוּרִים שֶׁנּוֹצְרוּ עַל יָדָם, אִזּוֹ הֵיוּ הַנּוֹצְרִים בְּעַלִּי מוֹמִים (פִּירוּשׁ הַגְּרִיָּא לְסֵפֶר הַיְצִירָה פֶּרֶק ב מְשַׁנָּה ה דִּיָּה וְנִמְצָא כָּל הַיְצוּרִים). וְעַל כֵּךְ אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ כִּי מִשְׁהָ רַבִּינוּ הִיא מוֹשְׁלָם בְּכָל כִּיב אוֹתוֹת וְלֹא הִיא חֲסֵר מֵהֶן אֲפִילוֹ אוֹת אַחַת (מְדַרְשׁ תַּלְפִּיּוֹת עַף אוֹתוֹת דִּיָּה מְגַלְה עֲמוּקוֹת אֹפֵן סֵט) (וְרֵאָה בִּינְבוּרוֹת ל' מְהָרִיִּל מְפִרְאָה פֶּרֶק שְׁמוֹנֵה וְעֶשְׂרִים דִּיָּה וְהִכָּה הוֹאֵת דִּיָּה וְיִרְמֹז דְּבָרֵי שְׁמִשָּׁה הִיא כְּבַד פַּה וְכַבֵּד לְשׁוֹן חֲמֹת גּוֹדֵל שְׁמֹתוֹ בִּיחַס לְגוֹפֵה אִל שְׁהִיָּה בְּעַל מוֹם עֵינַיִם וְאֲכַמְיִיל).

וְכַעֲיֵן זֶה הִיא מַעֲשֵׂה בְּזִמְן יִרְמִיָּה הַנְּבִיאִי שֶׁהֵיוּ הַחֲכָמִים עוֹסְקִים בִּיִּסְפָר הַיְצִירָה וְנִבְרָא לְהֵם אָדָם שֶׁהִיא כְּתוּב בְּמִצְחוֹ 'וְה' אֲלֵקִים אֲמַת'. וְהִיא אוֹתוֹ הַנְּבִרָא מוֹחֵק עִם סְכִין אֶת הָאוֹת א' מֵהַתִּיבָה 'אֲמַת' לּוֹמֵר שֶׁלֹּא עָשׂוּ כְּהוֹגֵן (זִכְר דוד' לר' דוד וְכֹת מְמוֹדֵינָא מְאֲמַר שְׁנֵי פֶרֶק א דָּף א ע"ב דִּיָּה וְכִי לְהִרְאוֹת, 'זִכְר דוד' מְאֲמַר רַאשׁוֹן פֶּרֶק לִג דָּף פֶּב עֵינַיִם דִּיָּה וְלִשְׁוֹרֵר לֵב). בְּמִצְחָ כָּל אָדָם נִמְצָאוֹת כִּיב הָאוֹתוֹת וְהֵן נִגְלוֹת וְנִכְסוֹת, וְלִפְעָמִים הֵן בּוֹלְטוֹת וּמְאִירוֹת כְּדָרְךְ הַחֹשֶׁן וְהָאוֹרִים וְתוֹמִים. וְצָרִיךְ לְכַךְ הַתְּבוֹנְנוֹת רַבָּה מְאֹד לְהַבִּינֵן הַדְּבָרִים בְּמַהִירוֹת רַבָּה טֵרֵם יִתְכַסּוּ. וְכַדּוּגְמָא אִם הֵן מוֹרוֹת שֵׁם 'אֲבָרְהָם' אִזּוֹ יִבְלְטוּ אוֹתוֹת אֵלוֹ בְּמִקְוֵם. וְאֲפִשֵׁר גַּם שֶׁהָאוֹתוֹת יִצְטַרְפוּ יַחַד כְּגוֹן שֶׁיִּתְנוּצְצוּ אוֹתוֹת 'חַיִּים' בִּיחַד, וְאִזּוֹ הִיא יוֹרָה כִּי נִגְזַר עַל הָאָדָם חַיִּים. וְאַחֲרַיִךְ כֵּךְ אוֹתוֹת אֵלוֹ חוֹזְרוֹת וְנִעְלָמוֹת (שְׁעַר רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ דְּרוּשׁ א דִּיָּה וְהֵנָּה אִין בְּמִצְחָ רַק כִּיב אוֹתוֹת). וְהַצְּדִיקִים יֵשׁ בְּנִפְשָׁם לְהֵאִיר בְּתוֹךְ הָעוֹר שֶׁבְּפִנֵּי הָאָדָם וְלַחֲוֹץ, וְלַעֲבוּר דְּרָךְ הָעוֹר בְּהַתְּגַלּוֹת לְעֵין הַזּוֹכֵה לְרֵאוֹת מִן הָאוֹתוֹת. וְהֵיוּ הַחֲכָמִים הַרְאִשׁוֹנִים רוֹאִים אֶת הָעֵבְרִית כְּתוּבוֹת בְּמִצְחוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְגַם בְּדוֹרוֹת מְאוּחָרִים הֵיוּ כְּאִלוֹ צַדִּיקִים (יַחֲסַד לְאֲבָרְהָם מְעִין רַבִּיעִי נַהֵר ו דִּיָּה דַע כִּי).

וְכֵן הִיא מַעֲשֵׂה שֶׁפַּעַם בָּא הָאֲרִיִּי זִיל אֵל ר' חַיִּים וְיִטְאֵל וְאֲמַר שֶׁהוּא רוֹאֵה בְּתוֹךְ כִּיב אוֹתוֹת הָאֲלִיף בִּיִּית שֶׁבְּמִצְחוֹ כִּי כָּל הָאוֹתוֹת מְאִירוֹת הֵיטֵב כְּסִדְרָן וְרַק הָאוֹת ג' מֵהוֹפְכָת. וְרִי חַיִּים וְיִטְאֵל בִּיקֵשׁ מִיָּד מֵהָאֲרִיִּי זִיל שִׁיגִיד לוֹ אֶת שׁוֹרֵשׁ הַדְּבָר כִּי בּוֹדָאִי לֹא עַל הַנֶּסֶם הוּא. וְאֲמַר לוֹ הָאֲרִיִּי זִיל כִּי הָאוֹת ג' מוֹרָה שֶׁאִף עַל פִּי שֶׁהוּא גּוֹמֵל חֲסֵד עִם אֲבִיו כְּרֵאוֹ עַל כָּל פְּנִים הוּא צָרִיךְ עוֹד לְגִמּוֹל חֲסֵד. וּבִשְׁבִיל זֶה כָּל הָאוֹתוֹת נִרְמְזוֹת בְּמִצְחוֹ בִּישׁוֹר וְרַק הָאֲרֵת הָאוֹת גִּימֵל מֵהוֹפְכָת (יִסוּד יוֹסֵף פֶּרֶק כֹּא דִּיָּה דְּהַמְעִיָּה הַתְּפִלָּל וְאִמְרוּ) עַד כֹּאן הַמַּעֲשֵׂה. וְכָל אֵלוֹ הָאוֹתוֹת נִמְצָאוֹת בְּאָדָם בְּמִשְׁךְ כָּל חַיִּי, אִךְ כְּאֲשֶׁר הוּא מֵת פּוֹרְחוֹת מִמֶּנּוּ כָּל כִּיב הָאוֹתוֹת שֶׁחֲקוּקוֹת בּוֹ (יִלְקוּט חֲדָשׁ עַד בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְהָאָדָם אוֹתוֹ טו, 'יִכְר אֲרִיָּה' פְּרִשְׁתָּא בְּרֵאשִׁית דִּיָּה וְהֵנָּה כְּשִׂרְאָה בִּשְׁם יִלְקוּט חֲדָשׁ, 'יַכְר לְאֲדוּן' לְחַחֲדִיָּא עַל אֲבוֹת דְּרַבִּי נְתַן פֶּרֶק ג דִּיָּה יִרְמֹז דְּכַתִּיב צַדִּיק תִּצְלַח מְמוֹת עֵפִי הוֹזְהֵר). לְכֹן מְקִיִּים נִפְשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל כְּאִלוֹ קִיִּים עוֹלָם מְלֹא, כִּי הוּא מְקִיִּים נִפְשׁ שֶׁנִּבְרָאָה וּמְתִקִּימָת בְּכִיב אוֹתוֹת וְגַם הָעוֹלָם בְּכֻלּוֹתוֹ נִבְרָא בְּכִיב אוֹתוֹת. וּמִטַּעַם זֶה כְּאֲשֶׁר בְּנִימִין הַצְּדִיק שֶׁהִיא גְּבֵאִי צַדִּיקָה בּוֹמֵן רַבּוֹתֵינוּ חָלָה וְנָטָה לְמוֹת, מְלֹאכִי הַשְּׂרָת בִּיקֵשׁוּ עֲלָיו רַחֲמִים בְּעִבוּר שְׁפָרְסָם מְכַסְּפָה אֲשֶׁה אַחַת וְאֵת שְׁבַעָה בְּנֵיהָ וְעַל יְדֵי כֵן הַחַיִּיָּה אוֹתָם, וְאִזּוֹ הוֹסִיפוּ לוֹ מִשְׁמִים בְּדוּקָה כִּיב שְׁנַיִם עַל חַיִּי (רֵאָה הַמְשַׁנָּה בְּנִימִין בְּבֵא בְּתַרָּא דָּף יֵא עֵינַיִם) (יַכְר לְאֲדוּן לְחַחֲדִיָּא עַל אֲבוֹת דְּרַבִּי נְתַן פֶּרֶק ג דִּיָּה יִרְמֹז דְּכַתִּיב צַדִּיק תִּצְלַח מְמוֹת עֵפִי הוֹזְהֵר).

וְכֵן הוּא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁקוֹבְעִים בְּשִׁמְשֵׁם מִי לְחַיִּים וְיָמִי לְמוֹת, וְהַדְּבָר נַחֲקָה עַל מִצְחָ הָאָדָם בְּצוֹרֵת הָאוֹת ת' בְּמִילּוּי. שְׁמִי שֶׁנִּכְתַּב לְחַיִּים יִרְשֵׁם הַתִּיבָה 'תִּי' עַל מִצְחוֹ, וְיָמִי שֶׁנִּכְתַּב לְמוֹתָה לְמִיתָה יִרְשֵׁם הַתִּיבָה 'תָּאוּ' עַל מִצְחוֹ. וְהַהֲבֵדֵל הוּא בָּאוֹת הָאֲמִצְעִיָּת, שְׁמִי שֶׁנִּכְתַּב לְחַיִּים מְקַבֵּל מִשֵּׁם 'הוּיָה' שֶׁהוּא מֵדַת הַרְחָמִים אֶת הָאוֹת הַרְאִשׁוֹנָה שֶׁהִיא הָאוֹת י', וְאִם נִכְתַּב לְמוֹתָה לְמִיתָה אִזּוֹ הוּא מְקַבֵּל מִשֵּׁם 'אֲלוּקִים' שֶׁהוּא מֵדַת הַדִּין אֶת הָאוֹת הַרְאִשׁוֹנָה שֶׁהִיא הָאוֹת א' (שְׁעַר הַמִּלְךְ לר' מְרַדְכִי וְיִלְקָאטְשׁ שְׁעַר שְׁלִישִׁי תְּחִילַת פֶּרֶק חֲמִישִׁי דִּיָּה וְדַע דְּבִיּוֹמָא דְּנִינָא בִּשְׁם יִגְלִיא רֵוִיא). וְלִזְוָה מְבַקְשִׁים "עֲשֵׂה עֲמִנוּ אוֹת לְטוֹבָה" (מְתוּן סְלִיחוֹת לִימֵי שְׁנֵי נוֹסַח סְפָרָד) כְּדִי שְׁנוּכָה לְקַבֵּל אֶת הָאוֹת הַטּוֹבָה, שֶׁהִיא הָאוֹת י' מִמֵּדַת הַרְחָמִים. וְכֵן אֲמַר הַנְּבִיאִי יִשְׁעִיָּה לְמִלְךְ אַחֲזִי "שִׁאֵל לָךְ אוֹת מִעַם ה' אֶלְקִיךָ" (ישעיה ז, יא) כְּלוֹמֵר שִׁישְׁאֵל הָאָם רּוּצָה אוֹת מִשֵּׁם 'הוּיָה' אוֹ מִשֵּׁם 'אֲלוּקִים' (שְׁעַר הַמִּלְךְ לר' מְרַדְכִי וְיִלְקָאטְשׁ שְׁעַר שְׁלִישִׁי תְּחִילַת פֶּרֶק חֲמִישִׁי דִּיָּה וְיֵשׁ לִיתָן טַעַם. אֲמַנֵם רֵאָה בִּיאֹר הוֹזְהֵר בּוֹה בְּפִרְשַׁת וְיִקְרָא דָּף א ע"ב דִּיָּה הַעֲמַק שְׁאֵלָה). וְלַטַּעַם זֶה יֵשׁ נוֹהֲגִים לּוֹמֵר אֶת הַפִּיּוֹט 'שׁוֹפֵט כָּל הָאָרֶץ' (לְרִי שְׁלֵמָה אֲבֹן גְּבִירוֹת) בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה סְמוּךְ לְתַקִּיעַת שׁוֹפֵר שְׁבוֹ נֶאֱמַר "מִטָּה כְּלָפִי חֶסֶד לְהַטּוֹת אֵיִשׁ לְתַחֲנִיָּה, עֲמָךְ הָטָה לְחֶסֶד גָּמֵל נָא עֲלָיו וְחָיָה, כְּתַב תָּו חַיִּים וְחָיָה עַל מִצְחוֹ תְּמִיד, עוֹלַת הַבֶּקֶר אֲשֶׁר לְעוֹלַת הַתְּמִיד" – כְּלוֹמֵר מְבַקְשִׁים "כְּתַב תָּו חַיִּים" שֶׁהוּא 'תִּי' מִשֵּׁם הוּיָה וְלֹא תוֹ מִיתָה שֶׁהוּא 'תָּאוּ' מִשֵּׁם אֲלֵקִים.

גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת הַשִּׁיגוֹ וְיִדְעוּ אֶת סוּד צִירוֹפִי כִיב הָאוֹתוֹת

כִּיב הָאוֹתוֹת נִרְאוֹת קִטְנוֹת בְּכַתִּיבָתָם אִךְ שׁוֹרֵשׁ רַב בְּקוֹדֵשׁ, וְאִי אֲפִשֵׁר לְשַׁעַר וְלַהֲעֲרִיד אֶת גּוֹדֵל מְהוֹתוֹ וְאִיכּוֹתוֹ שֶׁל כָּל אוֹתוֹ וְאוֹת, שֶׁהֵן עוֹלָמוֹת הַקְּדוּשָׁה וְהַתְּהִרָה (אוֹהַב יִשְׂרָאֵל לר' מֵאֲפִטָּא פְּרִשְׁתָּא וְיִצָּא עַל הַפִּסּוֹק יוֹחֵק מֵאֲבַנֵי מְקוֹם יוֹשֵׁם מְרֵאשׁוֹתֵינוּ). וְכֵאֲשֶׁר הֵן נִדְרָשׁוֹת בְּמִילּוּאֵן הֵמָּה מְתַרְבִּים לֹא יִנָּס וְבָהֵן גְּנוּזִים מְסִתּוֹרִין

של יוצר בראשית אשר נרמזים בתורה (אגרא דכלה' התחלת פרשת בראשית ד"ה בראשית התחלת התורה הקדושה), ואין בני אדם יכולים בדרך כלל להשיג בשכלם אפילו ברצון ומחשבה את סודות האל"ף ב"ת וכל שכן בפייהם, ואפילו מלאכים עליונים ועליוני העליונים לא יכולים להשיגם כיון שהם סתומים (וזהו פרשת אחרי מות דף ע"ג ע"א ד"ה תא חזי מלה קדמא). אמנם אדם שכן יידע וישיג מאותם הצירופים והתמורות של כ"ב האותיות, יידע חכמה גדולה כי הכל תלוי בהם, והוא בסוד "גְּיָלָהּ וְנִשְׁמָחָה בַּיָּד" (שיר השירים א, ד) (ספר הליקוטים חלק ב להרמ"ד וואלי בבאר מאמרי חז"ל וזהו ד"ה והנה ידוע גם כן).

על ידי האותיות היו הקדמונים הקדושים משתמשים בשמות הקודש בקדושה ובטהרה, כי היו מדבקים עצמם בקדושה טהרה וכוונה שלימה באימה וביראה אל 'האותיות הקדושות' בסוד נפשם ורוחם ונשמתם, ועל ידי זה היו יכולים לפעול ולהמשיך הדבר אשר היו צריכים (ואהב ישראל לר' מאפא פרשת ויצא על הפסוק ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו) ואף להחיות מתים, כפי שאלישע הנביא החיה את הילד חבקוק על ידי צירופי האותיות (ויזכר דוד לר' דוד זכות ממודינא מאמר שני פרק א דף א ע"ב ד"ה וכדי להראות). אותיות אלו ניתנו למשה רבינו במעמד הר סיני, וכל אות ואות שנמסרה לו היתה עולה ומתעטרת תחילה על ראש 'חיות הקודש' העליונות ואחר כך יורדת למטה ונמסרת למשה. ובדורות הראשונים שידעו והסתכלו בחכמות עליונות, ידעו לצרף את האותיות שניתנו בהר סיני למשה רבינו. ואפילו החיבים שבישראל אז ידעו קצת בחכמת האותיות העליונות והתחתונות ולהנהיג על ידם את המעשים בעולם הזה (וזהו פרשת ויקרא דף ב תחילת ע"א ד"ה ויקרא אל משה ועיי"ש).

זו היתה חכמתו של אדם הראשון (בת עין לר' מוטיאמיר תחילת פרשת ויצא ד"ה והנה בחינת יראה' בשם הרבי מנאראדיק) שהיה מכיר בכ"ב אותיות (ברכת שמואל לר' אהרן שמואל קאיינדנור אביו של מחבר קב השיר' פרשת חקת ד"ה נחזור לענייננו) לדעת מאיזה צירופי אותיות נמשכים כל בעלי החיים כפי שורש אחיזתם באותיות התורה (בת עין תחילת פרשת ויצא ד"ה והנה בחינת יראה' בשם הרבי מנאראדיק), וכך קרא שמות לכל הבריות (ברכת שמואל פרשת חקת ד"ה נחזור לענייננו) שנאמר "וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ" (בראשית ב, יט), כלומר שמו של הבעל חי הוא אותיות שנבראו בהן (ברכת שמואל פרשת חקת ד"ה נחזור לענייננו) כגון שם 'אריה' שאדם הראשון הכיר בטבעו שהוא מלך וגיבור עד שהנביאים המסילו את הקב"ה לאריה שנאמר "כְּאֲרִיָּה לְשָׁאֵג" (הושע יא, ח) ומזה הבין אדם הראשון שהאריה נברא בגי' אותיות השם שהן אותיות 'איה' והוסיף את האות ר' שהוא רומז ל'רוח' ונוצר שם 'אריה' (ברכת שמואל פרשת חקת ד"ה נחזור לענייננו) וכך הוא קרא שמות לכל בעלי החיים. כי גם דבר המגושם בתכלית מסתתר בתוכו אותיות התורה על ידי צמצומים, כפי שמו הנקרא בלשון הקודש (אגרא דכלה' בראשית מדרש רבה ד"ה עוד יתפרש אמון מכוסה).

כ"ב האותיות וסודותיהן התגלו גם ליעקב אבינו. והיה זה בשעה שהוא נרדם וחלם על הסולם וראה מלאכים עולים ויורדים נאמר "וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם וַיִּלָּן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמַיִם וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשְׁם מֵרֵאשִׁיתוֹ וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא" (בראשית כח, יא) (מגלה עמוקות' פרשת ויצא דף כד ע"ב טור א בשם זוהר), (נרמזה ידיעת האותיות בתיבה "וַיִּשְׁכַּב" המתחלקת לתיבות "ויש-כב", כלומר יש במקום ההוא כ"ב אותיות (מגלה עמוקות' פרשת ויצא דף כד ע"ב טור א) של התורה הקדושה, ועל האדם להידבק בהם (ותולדות יצחק' על התורה לר' יצחק מנעשכו פרשת ויצא דף טו ע"א). יעקב מסר את סודות כ"ב האותיות לבנו יוסף הצדיק לפני שהוא הורד למצרים (ילקוט ראובני פרשת וישב ד"ה וישעה לו כתונת פסים' בשם רבינו בחי). וזה ענין 'כתונת הפסים' שמסר לו, כי 'הלבישו' בידיעת החכמה על ידי כ"ב אותיות (ויוסף אברהם לר' אברהם פלאגי אות פ דף ע"ב חות א בשם רבינו בחי). וכך היה גם עם שלמה המלך שידע והבין בסוד האותיות כי שרתה עליו רוח הקודש שנאמר "נָתַם הַגִּבּוֹר לְאִיתֵיאל לְאִיתֵיאל וְאָכַל" (משלי כ, א), "נָתַם הַגִּבּוֹר" – על 'רוח הקודש' ששרתה עליו, "לְאִיתֵיאל" – הוא שלמה המלך שהבין באותיותיו של האל, "וְאָכַל" – שהיה יכול לעמוד בהם ולמלוך על העליונים והתחתונים (מדרש משלי פרק ל, א).

וכך היתה גם חכמתו של בצלאל בעת שעשה את המשכן, הארון וכל כליו, לפי שהוא היה יודע לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ (ראה גמ' ברכות דף נה ע"ב בשם רב) (ותולדות יעקב יוסף' פרשת בראשית אות א ד"ה יתבונן המשכיל וידע). וכן היו הקדמונים יודעים לצרף את כ"ב אותיות הקודש ועל ידם לברוא כפי רצונם (אור החמה' על זוהר פרשת נח דף סז ע"ב ד"ה הייג האשתי כולי האי האי צדיק' מהרא"י). וכמו שהיו בזה כמה מעשים (ראה מעשה עם רבא בגמ' סנהדרין דף סה ע"ב), ומשך עשה עם האבן עזרא בספר יזכר דוד לר' דוד זכות ממודינא מאמר שני פרק א דף א ע"ב ד"ה וכדי להראות) (ויזכר דוד' מאמר ראשון פרק לג דף פ"ג ע"א ד"ה וכן אותיות). וכך היה דרכם שהיו לוקחים עפר חדש שלא עבד בו, והיו מניחים אותו על הארץ בשווה. ואז היו חוקקים באותו עפר את שם הדבר שהיו רוצים לברוא, ובכל אות ואות היו מצרפים עמה את כל האותיות האל"ף ב"ת. למשל כשרצו ליצור 'אדם', היו מצרפים עם האות א' את כל האותיות האל"ף ב"ת וכן עם האות ד' מצרפים את כל האל"ף ב"ת, וכן עם האות מ' מצרפים את כל האל"ף ב"ת. והיו עושים עוד כמה דברים, ואז היה נברא אותו הדבר שרצו (אור החמה' על זוהר פרשת נח דף סז ע"ב ד"ה הייג האשתי כולי האי האי צדיק' מהרא"י).

תחילת יצירת האדם הוא בכ"ב האותיות של לשון הקודש

טוב שהאב והאם יציירו בשעת העיבור לנגד עיניהם את צורת האותיות של האל"ף ב"ת כי בצורת האותיות שבתורה יש רמזים נפלאים ורזים עליונים, וכוח צורת האותיות שהם יציירו נגד עיניהם פועל בְּגֹלֶד להשלימו אל תכלית השלימות (מדרש תלפיות' ענף אשה מורעת תחילה ד"ה ניל שטוב לציר). שהרי באב כבר חקוקים כ"ב האותיות שחקק בו אביו בעת יצירתו לפני כמה שנים, ועתה בעת העיבור הוא חוקק את כ"ב האותיות שבו בבנו. ועל ידי האותיות מתהווה הוולד ומתגדל (אור החמה' על זוהר פרשת נח דף סז ע"ב ד"ה הייג האשתי כולי האי אי צדיק' מהרא"י). וכן נהגו כי הדבר הראשון שמלמדים את הילד זה האותיות האל"ף ב"ת (וזהו פרשת אחרי מות דף ע"ג ע"א ד"ה ותא חזי מלה קדמא), שמביאים לילד לוח ועליו כתובות כל האותיות מהאות א' ועד האות ת', וקורא לפניו המלמד את האותיות א, ב, ג, ד והלאה ואחר כך את האותיות בסדר יורד ת, ש, ר, ק והלאה וכל אות אומר המלמד ואחר כך אומר הילד. ואחר כך קורא לו פסוק "תנַחֵה צְנֹחַ לְנֹחַ מִשְׁחָה מִן־שֶׁחַת יַעֲקֹב" (דברים לג, ד) ואומר 'תורה תהא אומנותי ואל שדי בעזרת' ואחר כך פסוק הראשון של קריאת שמע, והילד עונה אחריו כל תיבה ותיבה. ואחר כך נותן מעט דבש על לוח האותיות והילד מלחך את הדבש שעל האותיות בלשונו (ניסוד יוסף' פרק עט ד"ה ומביאים הלוח).

וטוב שכל אדם אשר קרא קריאת שמע על המיטה וטרם נרדם, יהרהר בצורתם של האותיות האל"ף ב"ת ויישן מתוך כך וכפי שנרמז בפסוק "וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא" (בראשית כח, יא) (מישרים מגיד' למלאך המגיד האחרון בחלק על ספר שופטים דף יא ד"ה ועתה באת). וכן בשעת פטירתו של האדם כאשר דנים אותו על מעשיו, תחילת דינו הוא על התורה ששואלים אותו האם פטר את עצמו מן התורה שנמשלה למים שנאמר "פֹּטֵר מִים רֵאשִׁית מִדּוֹן" (משלי יז, ד) (ראה גמ' קידושין דף מ ע"ב בשם רב המנוטא), כלומר ששואלים אותו האם יצא ידי חובה ועסק בתורה. אמנם טרם כל דבר שואלים אותו בשמים האם הוא יודע את האותיות האל"ף ב"ת. ואז הוא חייב להראות מיד באצבעותיו כל אות ואות מכ"ב אותיות הנמצאות באל"ף ב"ת. ואין לו אז שום ספר או פנקס רק אצבעותיו, כי כל האותיות רמוזות (ילקוטי השי"ס להארי"י ז"ל בחלק יסדר האלפא ביתא שבאצבעות' דף כא ע"א ד"ה הנה ארו"ל אין תחלת דינו האדם) בכל שְׁלֵשִׁים (מדרש תלפיות' ענף אותיות ד"ה ישיח יצחק' בשם ישיח יצחק' מכתבי הארי"י ז"ל) פרקי אצבעות ידיו של האדם שנאמר "זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם" (בראשית א, ה) (ילקוטי השי"ס להארי"י ז"ל בחלק יסדר האלפא ביתא שבאצבעות' דף כא ע"א ד"ה הנה ארו"ל אין תחלת דינו, מדרש תלפיות' ענף אותיות ד"ה ישיח יצחק' בשם ישיח יצחק' מכתבי הארי"י ז"ל).

וכן אמרו רבותינו על ביאת האדם לעולם הבא 'אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו' (ראה גמ' פסחים דף ג ע"א, גמ' כתובות דף עז ע"ב) וכוונתם לרמוז שלאחר מותו הוא צריך להראות 'בידו' את האותיות (מדרש תלפיות' ענף אותיות ד"ה ישיח יצחק' בשם ספר ישיח יצחק). לזה גם אמרו רבותינו כי "הידיים עסקניות הן" (ראה גמ' סוכה דף כו ע"א, וכן גמ' שבת דף יד ע"א) משום שהאותיות הרמוזות באצבעותיו חיות הַנְּהָה ואינן שוקטות, ושולטות בכל מקום. וכן על דבר זה אמרו רבותינו כי אם אדם מרים ידו להכות את חברו 'אף על פי שלא הכהו נקרא רשע' (ראה שמות רבה' א, טו), כי אף על פי שכל מה שהוא עשה היה רק להרים את ידו, הרי שבמעשה זה הוא השתמש ב'אותיות התורה' הרמוזות בידו והוציא אותן לבזות את חברו בהרמת היד – ועל כך הוא כבר נקרא בשם רשע (מדרש תלפיות' ענף אותיות ד"ה איה כיון האותיות התורה).

על ידי החטא פוגמים בכ"ב האותיות שבהן נברא העולם

כל הבריאה כולה היתה על ידי התורה והביט בה הקב"ה וברא באותיותיה את העולם (באר מים חיים) פרשת כי תשא ד"ה ועל זה אמר הכתוב (ויברך). **וכשישראל אינם מקיימים את התורה** (באר מים חיים) פרשת כי תשא ד"ה ועל זה אמר הכתוב (ויברך) **והוטאים, הם מאבדים את העולם שנברא באותיות התורה** (מאמר חקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק א פרק שלישי), **פוגמים בכל העולמות** (ראשית חכמה' שער התשובה שער ה' ד"ה וא' מהדברים שצריך השם), **והוטאים פוגמים באתם כ"ב אותיות שהם 'כ"ב אורות עליונים'** (חסד לאברהם) לר' אברהם אוליאני קטן של החיד"א מעין רביעי נהר יח) **והם נחלשים וכוחם מתמוטט מפני פגם התחנותים** (חסד לאברהם) מעין שני נהר כד). **ואז גם אותן אותיות שבהם נברא העולם הזה פורחות מהעולם ומלואו, ומבקש העולם לחזור לתוהו ובוהו ולהיאבד מכל וכל** (באר מים חיים) פרשת כי תשא ד"ה ועל זה אמר הכתוב (ויברך).

לכן תקנו רבותינו לומר וידי בסדר אל"ף ב"ית אש"מנו, פגדנו, גזלנו, דברנו דפי ולשון הרע, העינו, והרשענו, זדנו, חמסנו, ספלנו שקר ומרמה, יעצנו יצות רעות' וכו' (מאמר חקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק א פרק שלישי) **כי הם כנגד כ"ב אותיות התורה שבהן נבראו כל העולמות** (ראשית חכמה' שער התשובה שער ה' ד"ה וא' מהדברים שצריך השם, 'בת עין' ליום כפור ד"ה ובעבור זאת נתקנו) **אשר חסרו בעוונות, וכפי שנרמז בתחילת הוידי "אבל אנחנו ונאבותינו קטאנו"** (לפי נוסח אשכנז), כלומר שהחסרנו את האב"ת שהן אותיות האל"ף ב"ית (בת עין' ליום כפור ד"ה ובעבור זאת נתקנו). **ועתה על ידי הוידי בסדר האל"ף ב"ית נטהרות כל כ"ב האותיות אשר נפגמו בחטא** (דרך חכמה' למהרי"ל פרחיצי'ר נתיב הג' התשובה חת א ת"ה וסדר הוודו) **והן כולן נתקנות** (בת עין' ליום כפור ד"ה ובעבור זאת נתקנו) **ונרחץ כל העוון של כ"ב האותיות הפגומות** (עיר מקלט' והגהות בסוף הספר דף ע' על סדר האי"ב ד"ה אתא בזה פ' פקודי). **ויש גם מכפילים בוידוי את אותיות מנצפ"ך כגון "פגדנו פעסנו" "מרדנו מרינו דבריד" "נאצנו נאפנו" וכו'** (וכן הוא נוסח הספרדים) **כנגד האותיות הסופיות של אותיות מנצפ"ך הנוספות על כ"ב האותיות** (חסד לאלפים) למחבר 'פלא יועץ' סימן קלא אות ב, 'כף החיים' לר' חיים פלאני סימן טז אות ז).

וזה גם ענין הבל פיהם של תינוקות של בית רבן. שכיוון שהאותיות נחלשו והתמוטטו על ידי החטאים של בני האדם, צריך להחזיקם ולהעמידם ולחדשם, וזה נעשה על ידי הבל של תינוקות הכלול מאותיות התורה העולה ומתהווה ממנו רוחניות המצורף מאותיות, שאז המלאכים נוטלים אותו ומעלים אותו אל סוד הייחוד העליון. **ואפילו שיהיו האותיות שלהם בלי צירוף של תיבות כגון שיהיו התינוקות קורין לפי סדר את כל אותיות האל"ף ב"ית – א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' כ' ל' מ' נ' ס' ע' פ' צ' ק' ר' ש' ת' – גם אז נעשה רוח אחת מכל אות ואת היוצאת מפייה והיא עולה למעלה** (חסד לאברהם) לוקטו של החיד"א מעין שני נהר כד) (וראה עוד דברים נפלאים על ענין האל"ף ב"ית בספר 'מירשי' מגיד' למלאך המגיד האחרון בחלק ד' ספר שופטים דף יא ד"ה יעשה באתי לאלפ"ך). **לכן לגודל חשיבות כ"ב אותיות הקודש יש נהגו כי כאשר מתחיל הילד ללמוד מתחילים אותו בפסוק "זֶה הַדְּבָרִי אֲשֶׁר צָוָה ה' לְקֶטֶט מִמֶּנּוּ אִישׁ לְפִי אֲכָלוּ עֵמָר לְגִלְגֶלֶת מִסְפָּר נִפְשֵׁיכֶם אִישׁ לְאִשָּׁר בְּאֶהָלוּ תִקְחוּ" (שמות טו, טז) משום שיש בפסוק זה את כל אותיות האל"ף ב"ית** (חיי אברהם) על טעמי המצוות מצוה שסא).

וכעין זה היה עם אדם הראשון, שכאשר הוא חטא נפגמו כל כ"ב אותיות התורה (עיר מקלט' והגהות בסוף הספר דף ע' על סדר האי"ב ד"ה אתא בזה, 'קב הישר' פרק כב ד"ה דע כי הקלפה, יוסף החילוני' להחיד"א על התהלים קיט, א ד"ה עדותך משפטך, 'כסא דוד' דרוש ה' לשבת תשובה ד"ה וחוף מדרגנו). **שמהם נברא האדם** (זכר דוד' מאמר שני פרק א דף א ע"ב ד"ה וכדי להראות). **לכן בא דוד המלך עליו השלום שהיה לגלול נשמתו של אדם הראשון** (יוסף החילוני' להחיד"א על התהלים קיט, א ד"ה עדותך משפטך, 'כסא דוד' דרוש ה' לשבת תשובה ד"ה וחוף מדרגנו אפשר לרמוז, 'פני דוד' להחיד"א פרשת ויחי את ל' ד"ה ואתה תחזה שם) **וראה ברוח חכמתו לשורר את מזמור קי"ט בתהלים שבו ישנם שמונה פסוקים על כל אות ואת בסדר האל"ף ב"ית** (פני דוד' להחיד"א פרשת ויחי את ל' ד"ה ואתה תחזה שם), **בכדי לתקן את כ"ב האותיות ואת 'מדת הוד' שהיא מידה שמינית בספירות אשר בהן חטא אדם הראשון** (יוסף החילוני' להחיד"א על התהלים קיט, א ד"ה עדותך משפטך, 'כסא דוד' דרוש ה' לשבת תשובה ד"ה וחוף מדרגנו, 'פני דוד' להחיד"א פרשת ויחי את ל' ד"ה ואתה תחזה).

מעלת כ"ב האותיות לפי סדר האל"ף ב"ית גדולה עד מאוד

צירוף אותיות האל"ף ב"ית למפרע מורה על 'דין' ו'חורבן' (אור החמה) על זוהר פרשת נח דף סו ע"ב ד"ה היג ואשתכ' כולי האי איש צדיק מהרא"י). **לכן על ידי היפוך כ"ב האותיות הקדושות העליונות אפשר למחות את הרשעים.** וכך היה אצל הרשעים בדורו של נח שנאמר בהם "וַיַּפְחוּ מִן הָאָרֶץ" (בראשית ז, כג) **לכן נאמר לנו "בא אֶתָּה וְכָל בְּיַתְדְּךָ אֶל הַתְּבֵיבָה" (בראשית ז, א) כאשר התיבה "בא" היא בהיפוך סדר האותיות** (זוהר פרשת נח דף סו ע"ב ד"ה רבי אלעזר שאיל) **כל אחרי שנח עסק באותיות הקודש למפרע נמחו אותו הדור** (אור החמה) על זוהר פרשת נח דף סו ע"ב ד"ה היג ואשתכ' כולי האי איש צדיק מהרא"י). **וכן אחרי שבראו אדם על ידי האותיות הקדושות בימי ירמיהו הנביא וראו שזה מביא כפירה כי יאמרו עליהם שהם אלוה על שבראו אדם כפי שעשה הקב"ה בראשית הבריאה – לכן אמר להם ירמיהו שכתבו את אותיות האל"ף ב"ית למפרע על גבי עפר** (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודיטא מאמר שני פרק א דף א ע"ב ד"ה וכדי להראות, 'זכר דוד' מאמר ראשון פרק ג דף פב ע"ב ד"ה ולעזר לב) **עם אותיות 'אדם'** (עפ"י יאור החמה) על זוהר פרשת נח דף סו ע"ב ד"ה היג ואשתכ' כולי האי איש צדיק מהרא"י) **ויזרקו את העפר על האדם שנברא. ואחרי שעשו כן אותה האדם נעשה לפנייהם לעפר ואפר** (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודיטא מאמר שני פרק א דף א ע"ב ד"ה וכדי להראות, 'זכר דוד' מאמר ראשון פרק ג דף פב ע"ב ד"ה ולעזר לב).

כאשר ר' אלעזר הקליר (יספר זכירה) סוף עניני התפילה ד"ה סגולה שירה שאומרים ע"פ א"י) **הוא ר' אלעזר בנו של ר' שמעון בר יוחאי** (תוספות גמ' חגיגה דף יג ע"א ד"ה ורגל, 'שער הכוונות' להארי"י ז"ל דרושי עליו לשבח ונוסח התפלה דרוש א ד"ה יעשה אכתובי' כפי שאמר הארי"י ז"ל לרבינו חיים ויטאל ז"ל) **רצה לייסד פיוטים, הוא עלה לעליונים באמצעות שם קדוש ושאל את המלאך מיכאל איך המלאכים משוררים את שירתם.** והשיב לו מיכאל שהם שרים על סדר האל"ף ב"ית. ואז עשה גם הוא כן (יספר זכירה) לר' זכריה סימן סוף עניני התפילה ד"ה סגולה שירה שאומרים ע"פ א"י) **והיבר פיוטים על סדר האל"ף ב"ית בסדר עולה ובסדר יורד לפי הצורך, כפי שהמלאכים מזמרים ומשבחים למעלה** (יסוד יוסף) **לרבו של בעל 'קב הישר' פרק פו ד"ה כי אקח מועד) וכל פיוטיו מיוסדים על פי חכמת האמת** (שער הכוונות' להארי"י ז"ל דרושי עליו לשבח ונוסח התפלה דרוש א ד"ה יעשה אכתובי) **ויש בהם סודות נפלאים** (קב הישר) פרק פו ד"ה על כן לא יהיה קט). **לכן צריך לומר את הפיוטים של הקרוב"ץ שחיבר ר' אלעזר הקליר הנמצאים במחזורי האשכנזים בשמחת הלב ובכוונה ושפה ברורה, ולא כמשא' חס וחלילה** (יסוד יוסף) לרבו של בעל 'קב הישר' פרק פו ד"ה כי אקח מועד, 'קב הישר' פרק פו ד"ה על כן לא יהיה קט).

וכעין זה עשה גם דוד המלך שחיבר את מזמור קמ"ה בתהלים על סדר האל"ף ב"ית "אַרְוִמְקֶךָ אֶלּוּקֵי הַמְּלָאךְ וַאֲבָרְכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד : בְּכָל יוֹם אֲבָרְכְךָ וְאֶהְלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד : גְּדוֹל הו' יִמְהַלֵּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתּוֹ אֵין חֶקֶר : דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וְגִבּוֹרֵיךָ יִגְדִּיחוּ" וכו' (תהלים קמ"ה, א – ד) (יספר זכירה) סוף עניני התפילה ד"ה סגולה שירה שאומרים ע"פ א"י). **וכן עשה שלמה המלך עליו השלום כאשר את הנשים הכשרות אשר הן הסיבה לתורה, הוא שיבח באמצעות כ"ב אותיות התורה שנאמר "אִשְׁתְּ חַיִל מִי יִמְצָא וְרַחֵק מִפְּנִינֵי מִקְרָה : בְּטַח בָּהּ לֵב בְּעֵלָה וְשָׁלָל לֹא יִחַסֵּר : גְּמֻלָתָהּ טוֹב וְלֹא רָע כֹּל יִמִּי תְּיִיָּה : דָּרָשָׁה יִצְרָח וּפְשָׁתֵינָי וַתַּעַשׂ בְּחִפְזִי כְּפִיָּה" וכו'** (משלי לא, י – יג) (מדרש האיתמר' למחבר 'שבט מוסר' דרוש א ד"ה באופן שכל מי שיש לו). **וכן בתפילת יוצר של קריאת שמע נתקן על סדר אל"ף ב"ית "אל ברוך גדול יצעה, הכין ופעל זקרי חמה" וכו'. וביוצר של שבת נתקן "אל אֲדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים, בְּרוּךְ וּמְבָרָךְ בְּפִי כָּל הַנְּשָׁמָה, גְּדוֹלוֹ וְטוֹבוֹ מְלֵא עוֹלָם, יִצְעַת וַתְּבוֹנֶה סוֹבְבִים הוֹדוּ, הַמְתַּנְּגָה עַל חַיּוֹת הַקֶּדֶשׁ, וְנִהְדָּר בְּקַבּוֹד עַל הַמְּרַכְבָּה" וכו'** (יספר זכירה) סוף עניני התפילה ד"ה סגולה שירה שאומרים ע"פ א"י) **והכל הוא עניין אחד. ה' יראנו נפלאות מתורתו, אמן.**

<p>העלון עם הליכות יהודית בת ורדה רוזיטה היי"ו ולכל בני משפחתה</p>	<p>העלון עם הליכות יוסף בן קורן היי"ו שיובח להקים בית נאמן</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של יעל בת שירה אשורת הי"ו עליה בת אסתר הי"ו יונת בן שירה אשורת הי"ו אליה בן שירה אשורת הי"ו</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של ציונה שרשנה בת חנה כהן איליהו בן גבירל הי"ו</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של מוריה הי"ו</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של מירי הי"ו</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של רבקה בת חנה הי"ו רפאלה שלמה ובריות</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של עליזה בת יפה הי"ו ת.ג.כ.ב.ה.</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של רחל בת גרשון ושרה הי"ו אשת דוד</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של שמואל בן אולגה הי"ו</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של יוסף יצחק בן עליה הי"ו</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של סליה אסתר בת אלינור הי"ו (בת שמשת שרת)</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של שירה בת אילנה הי"ו זכות הליכות בעל קטן ליליאם שלמה מבורה</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של שרה ששנה דבורה בת רוז הי"ו</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של רחל בת גרשון ושרה הי"ו אשת דוד</p>	<p>העלון עם הליכות הפנת העלון עם הליכות של שמואל בן אולגה הי"ו</p>
---	---	--	---	--	---	--	--	--	---	--	--	--	--	--	---